

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA**

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра філології / Filológia Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM”

Завідувач кафедри
Tanszékvezető

Берегсасі Аніко Ференцівна

16. серпня 2024р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM**

**Філологічна практика (науково-дослідна) / Filológiai gyakorlat
(tudományos-kutatói gyakorlat)**

(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

Ступінь вищої освіти / Felsőoktatás szintje: Магістр

Галузь знань / képzési ág: 03 «Гуманітарні науки»

Освітня програма / képzési program: 035 «Філологія»

Кваліфікація: Магістр філології (українська мова та література)

Розробники програми / A program kidolgozói:

Чордаш Василь, доктор філософії / Csordás L., PhD

Опис навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

Найменування показників / A jellemzők megnevezése	Характеристика навчальної дисципліни / A tantárgy jellemzői	
	денна форма навчання / nappali tagozat	заочна форма навчання / levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditszám 9	Обов'язкова Kötelező	
Загальна кількість годин / Összóraszám 270	Курс / Évfolyam:	
	1-2.	
	Семестр / Félév	
	1., 2., 3.	
	Лекції / Előadások	
Тижневих годин для денної форми навчання / Heti óraszám nappali tagozaton: 0 аудиторних / kontakt 0 самостійної роботи / önálló munka 270	0 год./óra	0 год./óra
	Практичні, семінарські / Gyakorlati, szeminárium	
	0 год./óra	0 год./óra
	Лабораторні / Laboratóriumi	
	0 год./óra	0 год./óra
	Самостійна робота / Önálló munka	
	270 год./óra	270 год./óra
	Вид контролю / Ellenőrzés formája: залік	

Мета, завдання, компетентності та очікувані програмні результати навчання навчальної дисципліни / A tantárgy célja és feladata

Метою філологічної практики є набуття здобувачами вищої освіти професійних умінь та навичок у процесі редагування наукових та художніх текстів.

A Filológiai gyakorlat célja, hogy a hallgató megismerje a szerkesztői munka alapjait, betekintést nyerjen a tudományos és szépirodalmi szövegek szerkesztésébe.

Метою Філологічної (науково-дослідної) практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та впізнавання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у сфері філології, формування вмінь і навичок опрацювання наукових джерел.

A Filológiai (tudományos-kutatói) gyakorlat célja, hogy a hallgató tapasztalatra tegyen szert az önálló kutatómunkában, megismerje a módszertani alapokat, elmélyítse a filológia területén szerzett elméleti ismereteket, továbbá fejlessze a tudományos jellegű források feldolgozásához szükséges képességeket.

Компетентності

Інтегральна компетентність:

(ІК) - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

(ЗК-1) - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

(ЗК-2) - Здатність бути критичним і самокритичним.

(ЗК-3) - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

(ЗК-4) - Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

(ЗК-5) - Здатність працювати в команді та автономно.

(ЗК-6) - Здатність спілкуватися іноземною мовою.

(ЗК-7) - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

(ЗК-8) - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

(ЗК-9) - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

(ЗК-11) - Здатність проведення досліджень на належному рівні.

(ЗК-12) - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

(ФК-3) - Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

(ФК-4) - Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

(ФК-5) - Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

(ФК-6) - Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

(ФК-7) - Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

(ФК-9) - Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

Програмні результати навчальної дисципліни

(ПРН-1) - Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

(ПРН-2) - Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

- (ПРН-3) - Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
- (ПРН-4) - Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- (ПРН-5) - Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
- (ПРН-9) - Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- (ПРН-11) - Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- (ПРН-12) - Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- (ПРН-13) - Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- (ПРН-14) - Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
- (ПРН-15) - Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.
- (ПРН-16) - Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- (ПРН-17) - Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
- (ПРН-18) - Презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

Програма та структура навчальної дисципліни / A tantárgy programja és felépítése

Назви змістових модулів і тем A tartalmi modulok címe és témája	Кількість годин / Óraszám											
	денна форма / nappali						заочна форма / levelező					
	Усього összesen	у тому числі/ebből					Усього összesen	у тому числі/ebből				
		п/са	п/гу	лаб/lab	інд/егу	с.р./ö.m.		п/са	п/гу	лаб/lab	інд/егу	с.р./ö.m.
1	2	3	4	5	6	7	8	3	4	5	6	7
Тема 1. / 1. Téma a hallgatók megismerkedjenek a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont tevékenységi körével, illetve az ungvári Hungarológiai Központ kutatásaival / ознайомитися з діяльністю науково-дослідного центру імені Антонія Годинки та з дослідженнями, що проводяться в Ужгородському центрі гунгарології;	90					90	90					90
Тема 2. / 2. Téma a saját kutatáshoz kapcsolódóan a különböző tudományos adatbázisokkal, illetve az alapos szakirodalmi kutatások lehetőségeivel; a kutatás során alkalmazható hagyományos és digitális adatgyűjtési módszerek nyújtotta lehetőségekkel; az adatalemzésre használható módszerek és programok sajátosságaival; a kutatási eredmények bemutatási lehetőségeivel / ознайомитися з різними науковими базами даних, пов'язаними з власним дослідженням, а	90					90	90					90

також з можливостями проведення грунтовних літературних досліджень; можливостями традиційних та цифрових методів збору даних, які можна застосовувати під час дослідження; особливостями методів та програм для аналізу даних; а також можливостями представлення результатів дослідження												
Тема 3. / 3. téma gyakorlati ismereteket szerezni a szakirodalom és szépirodalom digitalizálása terén / набути практичних знань у сфері оцифрування наукової та художньої літератури	45					45	45					45
Тема 4. / 4. téma a főiskola Filológia Tanszéke által megjelentetett Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica c. tudományos, „B”- kategóriás folyóirat szerkezeti felépítésének áttekintése, a kéziratok előkészítéséhez szükséges formai és tartalmi sajátosságok megismerése / засвоїти практичні навички, необхідні для підготовки рукописів, зокрема: практичні навички використання наукової та навчальної літератури; практичний досвід	10					10	10					10

підготовки рукописів; знання про структуру часопису «Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica», який видає кафедра філології												
Тема 5. / 5. téma az Együtt c. folyóirat szerkesztőségének segítségével megismerni a szépirodalmi szöveg szerkesztésének gyakorlati kihívásait / ознайомитися з практикою редагування художніх текстів на прикладі редакції журналу «Együtt»	10					10	10					10
Тема 6. / 6. Téma a technikai szerkesztéssel kapcsolatos feladatok elvégzése: például egy kész írás korrektúrázása, tördelése, vagy egy adott kiadvány arculatának a megtervezése / виконання завдань, пов'язаних з технічним редагуванням: наприклад, коректура готового тексту, верстка або розробка дизайну певного видання	10					10	10					10
Тема 7. / 7. Téma különböző típusú szerkesztői munkafolyamatok, mint körlevelek készítése és kiküldése, meghívók és plakátok készítése / різні типи редакторських робочих процесів, такі як підготовка і розсилка кругових листів, створення запрошень і плакатів тощо	15					15	15					15
Усього годин / Összesen	270					270	270					270

Теми семінарських занять / A szemináriumi foglalkozások témája

№	Назва теми / A téma címe	Кількість годин / Óraszám
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
	Разом	

Теми практичних занять / A gyakorlati foglalkozások címe

№	Назва теми/ A téma címe	Кількість годин / Óraszám
1		
2		
3		
4		
5		
	Разом	

Самостійна робота / Önálló munka

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	a hallgatók megismerkedjenek a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont tevékenységi körével, illetve az ungvári Hungarológiai Központ kutatásaival / ознайомитися з діяльністю науково-дослідного центру імені Антонія Годинки та з дослідженнями, що проводяться в Ужгородському центрі гунгарології;	90
2	a saját kutatáshoz kapcsolódóan a különböző tudományos adatbázisokkal, illetve az alapos szakirodalmi kutatások lehetőségeivel; a kutatás során alkalmazható hagyományos és digitális adatgyűjtési módszerek nyújtotta lehetőségekkel; az adatelemzésre használható módszerek és programok sajátosságaival; a kutatási eredmények bemutatási lehetőségeivel / ознайомитися з різними науковими базами даних, пов'язаними з власним дослідженням, а також з можливостями проведення	90

	грунтовних літературних досліджень; можливостями традиційних та цифрових методів збору даних, які можна застосовувати під час дослідження; особливостями методів та програм для аналізу даних; а також можливостями представлення результатів дослідження	
3	gyakorlati ismereteket szerezni a szakirodalom és szépirodalom digitalizálása terén / набутти практичних знань у сфері оцифрування наукової та художньої літератури	45
4	a főiskola Filológia Tanszéke által megjelentetett <i>Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica</i> c. tudományos, „B”-kategóriás folyóirat szerkezeti felépítésének áttekintése, a kéziratok előkészítéséhez szükséges formai és tartalmi sajátosságok megismerése / засвоїти практичні навички, необхідні для підготовки рукописів, зокрема: практичні навички використання наукової та навчальної літератури; практичний досвід підготовки рукописів; знання про структуру часопису «Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica», який видає кафедра філології	10
5	az <i>Együtt</i> c. folyóirat szerkesztőségének segítségével megismerni a szépirodalmi szöveg szerkesztésének gyakorlati kihívásait / ознайомитися з практикою редагування художніх текстів на прикладі редакції журналу «Együtt»	10
6	a technikai szerkesztéssel kapcsolatos feladatok elvégzése: például egy kész írás korrektúrázása, tördelése, vagy egy adott kiadvány arculatának a megtervezése / виконання завдань, пов'язаних з технічним редагуванням: наприклад, коректура готового тексту, верстка або розробка дизайну певного видання	10
7	különböző típusú szerkesztői munkafolyamatok, mint körlevelek készítése és kiküldése, meghívók és plakátok készítése / різні типи редакторських робочих процесів, такі як підготовка і розсилка кругових листів, створення запрошень і плакатів тощо	15
	Всього:	270

Методи навчання / Tanulási módszerek

самотійна робота
önálló munka

Методи контролю / Az ellenőrzés módszerei

Спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль (відредагованих текстів)

A diákok tanulási tevékenységének megfigyelése, szóbeli kikérdezés, írásbeli ellenőrzés (szerkesztett szövegek).

Завдання з тематики самотійних робіт / Az önálló munkák tematikája alapján készített feladatok.

Критерії та засоби оцінювання / Az értékelés formái és kritériumai

A gyakorlat sikeres teljesítéséhez a hallgatók egyrészt el kell, végezzék a gyakorlatvezető által kiadott szerkesztői feladatokat, másrészt szóbeli beszámoló és munkanapló vezetésével ismertetik a gyakorlat során szerzett tapasztalataikat.

Для успішного завершення практики студенти, з одного боку, повинні виконати редакторські завдання, надані керівником практики, а з іншого боку, представити свої здобуті знання та досвід під час практики шляхом усного звіту та ведення робочого щоденника.

Félévi feladat Семестрові завдання	Elérhető pontszám Бали	Értékelés szempontjai Критерії оцінювання
Annotált bibliográfiai lista összeállítása választott kutatáshoz kapcsolódóan / Складання анотованого бібліографічного списку, пов'язаного з обраним дослідженням	0–20 pont	A hallgató az általa választott kutatási téma szakirodalmi megalapozásához a főiskola könyvtárában, illetve az elérhető digitális tudományos adatbázisok anyagaiban végez kutatásokat, melynek eredményeként egy annotált bibliográfiai listát kell, hogy elkészítsen. / Студент проводить дослідження в бібліотеці, а також у доступних цифрових наукових базах даних для літературного обґрунтування обраної теми дослідження. За результатами роботи він повинен скласти анотований бібліографічний список.
Az adatgyűjtés és adatelemzés lehetőségei választott kutatási téma kapcsán / Можливості збору та аналізу даних у контексті обраної теми дослідження.	0–20 pont	A hallgató a gyakorlat ideje alatt el kell, készítse a kutatása során használható kérdőív vagy interjú anyagát, illetve meg kell határozni milyen formában tudja majd adatelemzést elvégezni. / Протягом практики студент повинен підготувати матеріали для анкети або інтерв'ю, які будуть використовуватися в його дослідженні, а також визначити, яким чином він зможе виконати аналіз даних.
Munkanapló elkészítése / Ведення щоденника філологічної практики	0–20 pont	A hallgató a Filológiai gyakorlat során munkanaplót vezet, melyben részletesen leírja a munkafolyamat egyes lépéseit, a felmerülő nehézségeket, illetve a tanult anyag hasznosíthatóságát. / Під час філологічної практики студент веде робочий щоденник, у якому детально описує окремі етапи робочого процесу, виникаючі труднощі, а також практичну цінність отриманих знань.
Beszámoló / Залік	0–40 pont	A hallgató a kérdésekre helyes választ ad a beszámolón, bizonyosságát adja az elméleti anyag elsajátításának, a tantárgy által fejlesztett kompetenciák birtokában van. / Здобувач дає правильну відповідь на поставлені запитання, що є підставою його обізнаності у названих компетентностях.

Шкала оцінювання: національна та ECTS / Osztályozási skála: nemzeti és ECTS (визначена Положенням про організацію освітнього процесу)

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Tanulmányi összpontszám	Оцінка ECTS / ECTS osztályzat	Оцінка за національною шкалою / Osztályzat a nemzeti skála szerint	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики / vizsga, évfolyammunka és gyakorlat esetén	для заліку / beszámoló esetén
90–100	A	відмінно / jeles	зараховано / megfelelt
82–89	B	добре / jó	
75–81	C		
64–74	D	задовільно / elégséges	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання / elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання / nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

Методичне забезпечення

Оглядовий матеріал у вигляді комп'ютерних презентацій з використанням мультимедійного проектора. Підручники та посібники угорських авторів та видавництв / Szemléltető anyag prezentáció formájában multimédia kivetítő segítségével. Magyar szerzők tankönyveinek és segédanyagainak felhasználása.

До методичного забезпечення використовується / A tantárgy tantárgymódszeri ellátásához felhasználható:

- друкований і електронний опорний конспект лекцій / az előadások jegyzetének nyomtatott és elektronikus változata;
 - ілюстративний матеріал (схеми, таблиці, карти) / szemléltetési anyag (ábrák, táblázatok);
 - роздатковий матеріал / szétosztható anyag;
- навчальні посібники та наукові монографії кафедри філології, бібліотеки інституту / a Filológiai Tanszék és a főiskola könyvtárának segédanyagai és tudományos monográfiái.

Рекомендована і допоміжна література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси/A tantárgy kötelező és ajánlott irodalma

Основна література

- Баган М. П. 2022. *Редагування тексту. Посібник для самостійної роботи студентів*. Київ: Видавничий центр КНЛУ.
- Бейлін М. В. 2012: *Основи наукових досліджень: навчально-методичний посібник*. Харків: ХДАФК, 2012.
- Гузенко С. В. 2019. *Теорія і практика редагування. Навчальний посібник*. Миколаїв.
- Колоїз Ж. В. 2012. *Теорія і практика редагування газет. Навчально-методичні матеріали для лабораторних робіт для студентів спеціальності «Українська мова і література (редагування освітніх видань)»*. Кривий Ріг.
- Сардак С. Е. 2018. *Основи наукових досліджень: навч. посібник*. Дніпровського гуманітарного університету.
- Тимошик М. 2005. *Книга для автора, редактора, видавця*. Київ: Наша культура і наука.
- Bann, David 2007. *Nyomdai megrendelők kézikönyve*. Scholar Design, Scholar Kiadó, Budapest.

Допоміжна література

- Boncz Imre 2015: *Kutatómódszertani alapismeretek*. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.
- Csernyiné Tóth Éva 2008. *Szerkesztőségi munkavégzés*. Budapest: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.
- Énekes Ferenc 2014. *A kiadványszerkesztés I. Alapok*. Budapest: Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola.
- Fóris Ágota 2008. *Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Gazdag Vilmos 2023. *Ukrán–magyar filológiai fogalomtár*. Beregszász: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.
- Gyurgyák János 2005. *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Budapest: Osiris Kézikönyvek
- Sasvári Péter 2022. *Szerkesztőségi cikk: Hogyan írjunk minőségi kutatási cikket, és hogyan kerüljük el annak visszautasítását?* Nemzeti Közszerkesztési Egyetem. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.11883.82726>
- Szathmári István (főszerk) 2008. *Alakzatlexikon*. Tinta Kiadó, Budapest.
- Sziksainé Nagy Irma 2007. *Magyar stilisztika*. Osiris Kiadó, Budapest.

Інформаційні ресурси

- Барань Єлизавета – Газдаг Вільмош 2024. *Словник філологічних термінів*. Берегове: ЗУІ. https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/05/slovník-filologických-termínů_ua_full.pdf
- Beregszászi Anikó – Gazdag Vilmos 2024. *Filológiai fogalmak szótára*. Beregszász: II.RFKMF, Filológia Tanszék. https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/05/filologiai-fogalmak-szotara_hun_full.pdf